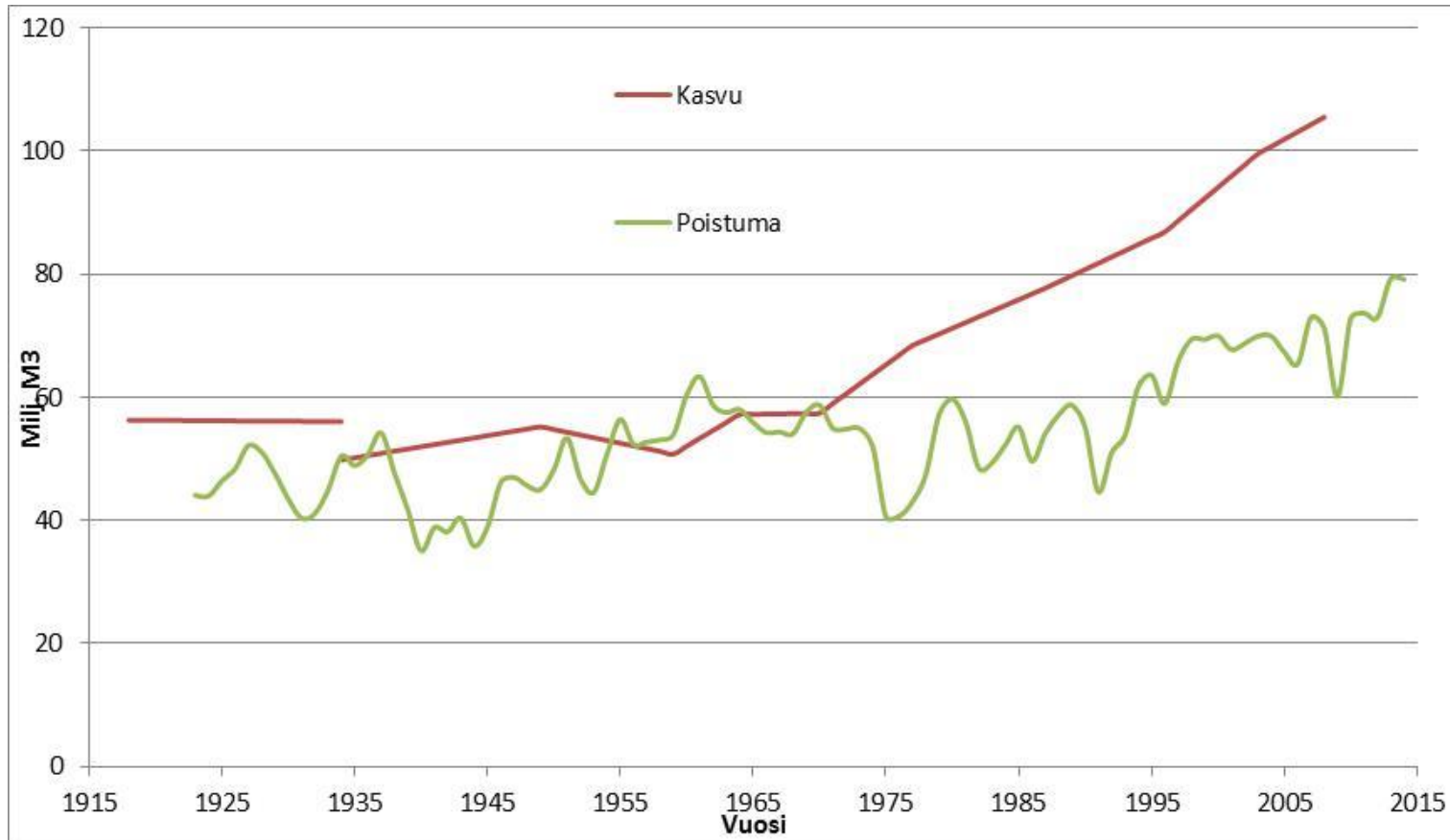

VMI – kasvututkimuksen haasteita

- Annika Kangas & Helena Henttonen
- 18.8.2016

VMIn aikasarjat mahdollistavat kasvutrendien tutkimuksen

Missä määrin kasvu voidaan ennustaa?

- Puutasolla kasvusta voidaan metsänarvioinnissa perinteisesti mitattavilla tunnuksilla
  - kasvupaikan ominaisuuksilla,
  - puun koolla ja sen suhteellisella asemalla
  - siihen kohdistuvalla kilpailullaselittää käytössä olevilla malleilla noin puolet (Hynynen et al. 2002) nykymetsissä

Miksi kaikkea ei voida selittää?

- Osa selittämättömästä vaihtelusta voitaisiin selittää, jos malleihin lisättäisiin selittäjiä joita nykyisin ei (käytännön syistä) käytetä
  - Latvuksen koko, tilajärjestys
  - Näiden käyttämättä jättäminen lisää satunnaista virhettä
- Osaa vaihtelusta ei ole mahdollista huomioida malleissa joita käytetään ennustamiseen
  - Sää
- Osa vaihtelusta johtuu siitä, että maailma on muuttunut
  - Metsänkäsittelymenetelmät, uudistamismenetelmät, taimiaines, ilmastonmuutos
  - Näiden tekijöiden trendinomaisten muutosten takia ennusteisiin tulee systemaattista virhettä

Haaste 1: VMI:n kasvuaikasarjan ja puumittausten epähomogeenisuus

- Metsänarvioinnin määritelmät, menetelmät tai mallit eivät ole pysyviä
  - Tilavuuden määritelmä ja tilavuusmallit
  - Läpimitan mittauskorkeus
  - Puun kuoren käsittely laskennassa
  - Maaluokkien määrittely
  - Mitattavien puiden läpimitan alaraja
  - Kasvun laskennan menetelmä (esim. kasvunmittausjakson pituus) jne.

on muuttunut inventoinnista toiseen (Tomppo et al. 2011 s. 138)
- Määritelmät ja mittaukset myös vaihtelevat maasta toiseen

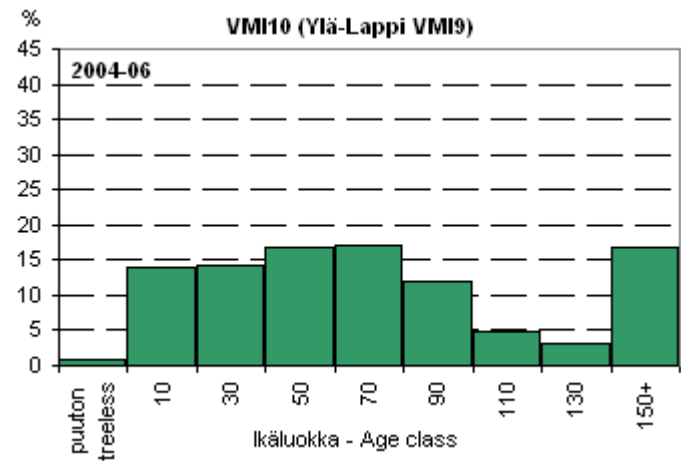
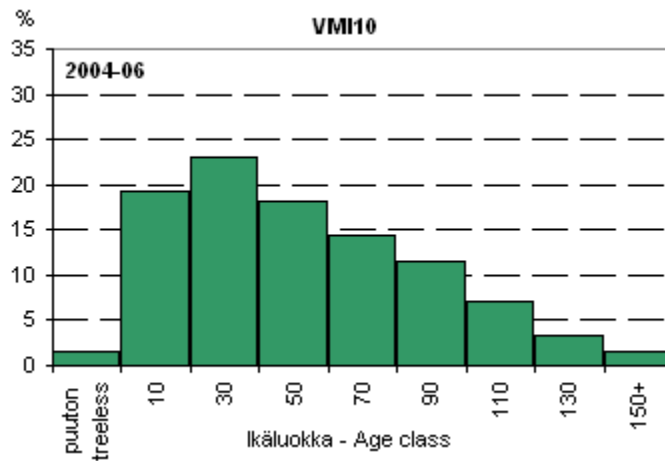
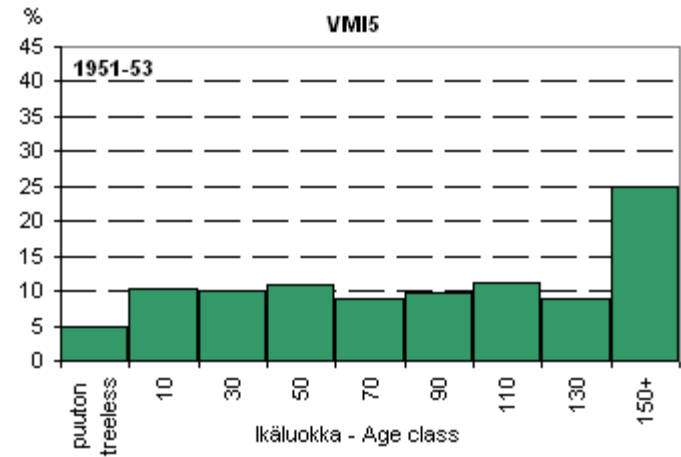
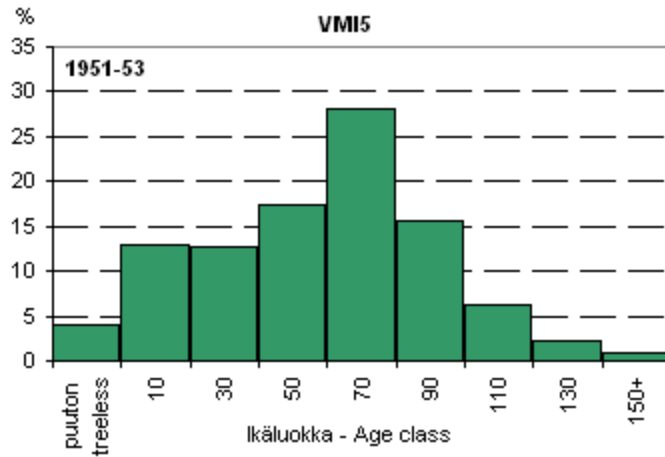
Haaste 2: Mistä trendi alkaa ja mihin satunnainen vaihtelu loppuu?

- Trendinomaista muutosta kasvussa voidaan tutkia kasvun mittausaikasarjoista
- Trendin tunnistamiseen tarvitaan kymmenien vuosien aikasarja
  - Kymmenenkin vuoden ”trendi” voi vielä olla kausivaihtelua
    - Auringonpilkut
    - Jääkaudet
  - Lyhytaikaisempi satunnainen vaihtelu voi myös näyttää trendiltä
    - Peräkkäiset helle- tai sadekesät

Haaste 3: Miten erotetaan ilmaston vaikutus sekoittavien tekijöiden vaikutuksesta?

- Vaikka trendi olisi tunnistettu, ei ole selvää mikä sen on aiheuttanut
- Valtakunnan tasolla ilmaston lisäksi kasvun tasoon vaikuttaa trendinomaisesti esim.
  - Keskitilavuuden muutos
  - Puuston ikäluokkajakauman muutos
  - Kasvupaikkajakauman muutos
    - Muutokset ojitustilanteessa , CO₂ ja typpilaskeumat
  - Metsänhoidon menetelmien muutos
    - Harvennusmenetelmät
    - Metsänuudistamismenetelmät
  - Ja kaikkien edellä mainittujen yhteisvaikutukset
- **Trendien erottaminen on helpointa puutasolla**

Ikäluokkajakaumien kehitys

Haaste 4: Miten ennustetaan tuleva kasvu?

- Metsä on dynaaminen systeemi jossa kaikki vaikuttaa kaikkeen
  - Stokastinen vaihtelu
- Pienet muutokset oletuksissa voivat vaikuttaa ennusteisiin merkittävästi
  - Mitkä tekijät otettu huomioon
  - Epävarmuus riippuvuuksien muodosta
  - Epävarmuus ilmastonmuutoksesta ja muista trendeistä
  - Kausiluontoisen vaihtelun merkitys
- Miten trendien epävarmuus voidaan huomioida ennusteissa?
- Mikä merkitys eri epävarmuuksilla on?
  - Systemaattinen virhe jos trendien vaikutus puuttuu

Tutkimuksen keinoja haasteisiin vastaamiseksi

1. Ilmaston muutoksen aiheuttaman trendin tunnistamista ja verifioimista helpottaisi, jos vastaavat analyysit voitaisiin tehdä useammasta maasta, koska eri maissa sekoittavat tekijät ovat erilaisia
    - Minimissään Suomi ja Ruotsi
  2. Kasvuennusteet palvelisivat päätöksentekoa paremmin, jos epävarmuudet trendin olemassaolosta ja luonteesta voitaisiin ottaa huomioon
    - Paremmat mahdollisuudet varautua riskeihin päätöksenteossa
- Tarvetta kansainväliselle yhteishankkeelle (huom. datan harmonisointi)

Kiitos!